

Brev fra Enerhauen

Av Helge Bergland

*Helge Bergland med sin kone Solveig.
(Bildet utlånt av Unni Kvisler.)*

Den seksuelle debut

Av gårdene rundt omkring var Sø-Smerkerud den vi hadde mest omgang med. Hans og Maren var nøysomme og flinke mennesker, med seks unger som krevde sitt. Da vi mangla hest på Bergland, var det fra Sø-Smerkerud onnehjølpa kom. Men det var ikke sånn som nå, med rasende traktorer som bjeffer dag og natt og reduserer våronna til en tre-fire tidlige og gunstige dager.

Nei, i de dager måtte en først møysommelig over egen jord. Smerkerud var velsignet med bakker, og da Hans ikke fór over sin jord med en harelabb, blei det ofte sein juni inna Blakken humra seg oppover til Enerhauen eller Bergland.

Mary og Blakken hørte sammen. Blakken gjorde seg ekstra umak når Mary var tømmerfører, og om kvelden

hendte det etter lykkelige dager at jeg fikk sitte på Blakkens rygg ner Smerkerudåsen.

Som vederlag for hestehjelp i onner satt bestefar på Smerkerud og lappa sko og seletøy, og denne gjensidige hjelp tror jeg begge parter var tilfreds med.

Denne ofte daglige omgang i arbeid, gjorde at også i festlige anledninger, ble en buden til hverandre. Det pågikk ikke ofte sjølsagt, jeg kan i farten huske sølvbryllup på Smerkerud og gullbryllup på Bergland. Og så hadde Maren båret meg til dåp i Trømborg kirke, og jeg hadde i alle år et godt forhold til min gudmor.

Men det er sølvbryllupet på Smerkerud den 12. mars 1924 jeg skal dvele litt ved. Nå husker en ikke detaljer, selvsagt, som seks-åring, men jeg får holde meg til det vesentlige.

At det var ganske mange gjester, plass og ressurser tatt i betraktning, er sikkert nok. I stua var det satt sammen bord og lemmer, og som datidens skikk var, når dukene ikke strakk til, var bordene dekket med laken til et selskapeleg bord. Nå var det ikke plass til oss minste barna, vi fikk vente, og noe må en jo ta seg til så ikke ventelista blir altfor lang.

Under bordet blei det ei hyggelig hule, som Mary og jeg fant var et egnet sted for observasjoner og utveksling av meninger. Mary hadde begynt på skolen og hadde spennende nyheter derfra. Jeg fortalte om den nye kalven vi hadde fått, og lurte på om vi kunne gå i stallen og

klappe Blakken. Det blei ikke noe foreløpig.

I de voksnes verden over oss summet det om vær og streng vinter, auksjoner, mjølkepriser og tømmer. Øverst ved bordet stod ølkassa, men vi skulle få brus, sa Mary. Interessante bein stakk ned til oss, fornuftig hjemmestrikka hoser, og jeg tella støvel som bestefar hadde laget. Han hadde ganske mange kunder, ja, både randsydde og pluggstøvel. Og da Mary hadde fortalt om den nye dokka, hadde vi ikke stort mer å prate om, og jeg ble søvning.

Men så sa Mary at nå hadde døm bynt på dessern, riskrem, ja. Nå hørte vi Signe Tangen lese dikt til brudeparets pris, og en eller annen harket og skulle holde en tale.

Vi fikk finne på noe imens, og hvorfor ikke ta av oss buksene og se det som var under. Buksene kom av i en fart, og jeg fant forbløffet ut at vi ikke var like. Det var merksnodig, så vi pekte på hverandre og undret oss storligen. Så vågde vi å ta på hverandre, men det kilte så vi måtte le.

Imens var den lange, men velmente talen ferdig, og Maren savnet sin Mary og bestemor sin pøde. Kanskje de var gått i stallen tell Blakken, ja, døm passer seg vel for brønn?

Da fant en av tantene på å lette på duken, det var da granngivelig noen som kniste ner under. Så ble de lykkelige drevet ut av paradiset, under stor oppstandelse. Mary fikk dask eller juling, i hvert fall gråt ho inne fra kammerset. Men jeg fór bukseløs og glad og viste meg frem for alt folket, innimellom lo jeg og sa: «Se her!» Men ingen ville se, bare enkelte blikk sa at *hadde detta vært min unge så...*

Bestemor fikk på meg ei motstrebende bukse, og tia blei alvorlig igjen. Jeg fikk ikke lov å leke med Mary hele resten av kvelden. Kanskje det var for at Mary hadde bynt på skolen, at ho ikke ville snakke mer med meg.

Siden har denna historien om den lykkelige tiden under bordet fått enorme dimensjoner på bygdemunne. Både Maren og bestemor forsøkte å kvele rykter en hel sommer, og enkelte hadde lurt på åssen Mary kunne fortsette i skolen.

Riktignok fikk jeg formanende ord i måneskinnet på hjemveien, men jeg fikk ingen juling. Jeg var nok heldig som fikk min seksuelle debut før den kriminelle lavalder.

Mary og jeg var fortsatt gode venner, men vi nevnte aldri paradistimene under bordet, før englene med blinkende sverd jagde oss ut av haven.

Dette er en av mange epistler fra Helge Berglands hånd. Vi i redaksjonskomitéen imponeres av hans fortellerevne og språklige begavelse!

*Men det er ingen mann
som ofrer sin ære
for den han elsker.
Det har hundre tusen
kvinnesgjort.*

Henrik Ibsen